

Mavi-Yeşil Sevdamız

ÇANAKKALE

Yazı ve Fotoğraflar: Tahsin Ceylan

Bir tutam maviye uzanmak için bu kez Çanakkaledeyiz.

Diplerinde sakladığı tarihi, farklı ekosistemi ve özlem kokan dokusuyla Çanakkale bu sayıdaki konuğumuz. Objektifimizi bir kez daha boğazın gizemli dünyasına çeviriyoruz. Mavi-yeşil suların derinliklerinde kabarcık bırakıp bir tutam görüntü

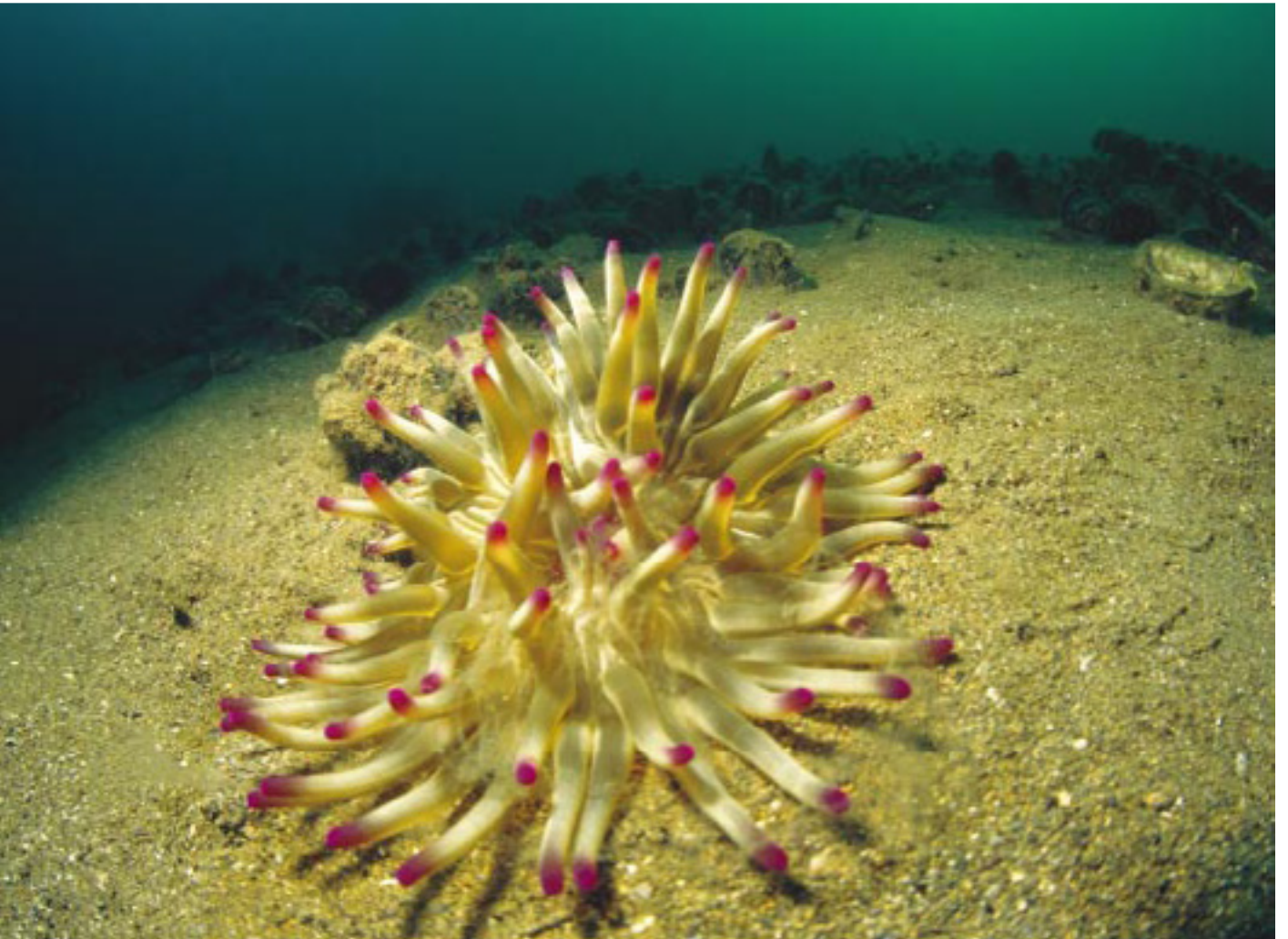
almaya gidiyoruz sevdamıza. Billur kabarcıkların güneşin pırıltısı ile süzülüp büyüyerek yükselmesini duyumsamak istiyoruz bir kez daha. Her anı özlem-hasret kokan ve tüm yaşamışlığımızda bizi sarmalayan o görkemli mavideki yürek haykırışlarımızı denizden deklanşörle taşıyıp sunmaya gidiyoruz sevdalı ruhumuza.. Selam Olsun

Her yanı keşfedilmeyi bekleyen farklılıklara sahip Boğaz'da bu kez ilk defa dalacağımız bir noktanın heyecanı ile başlıyoruz dalışımıza. Görüntülemeyi planladığımız alanın yaklaşık 25-30 mt.

ilerisinden dalıp akıntıyla sürüklenerek 30 metrelerde buluşuyoruz batıkla.

Boğazın Sestos önlerinde 25-40 mt. derinlikler arasında yeralan ve rivayete göre Romalı General Alexandros'un sancak gemisi olduğu, Perslerle girilen deniz savaşında batırıldığı ifade edilen amfora yüklü batığ'ın görsel verileri eşliğinde boğazı ve ekosistemini tanımaya çalışacağız. Batık hakkında sağlıklı bir kaynağa ulaşamadığımızdan ifade bazı değerlendirmelerle yetinmek zorunda kalıyoruz.

Çanakkale Boğazı; geçmişten miras tarihsel dokusu, savaşları, efsaneleri ve diplerindeki gizemli dünya ile sürekli araştırmaya değer farklı bir ekosisteme sahiptir. Karadeniz'i Ege'ye bağlayan bu geçit her dalışımızda bizi soluksuz bırakacak yeni keşiflerle ağırıyor.

Uluslararası deniz trafiğinin yoğunluğu, beraberindeki tehlikelerin yanısıra dip fauna ve florasını etkileşimi de bizlere farklı kapılar aralamaktadır. Indo-Pasifik ya da Atlantik kökenli birçok canlı türü bölge habitadına uyum sağlamış ve büyük popülasyonlara ulaşmıştır. Kum burnundan Çardak Feneri'ne kadar uzanan 94 km.lik yeşil-mavi tarihin sessiz tanıkları olan birçok batığı'da bünyesinde barındırmaktadır. Boğaz'ın en dar noktası 1.2 km. ile Kilitbahir-Çanakkale arasıdır. Girintili-çıkıntılı kıyı okları şiddetli yüzey

akıntıları nedeniyle fazla ilerleyememiş, ancak küçük yaylar çizerek farklı noktalarda kumsallar oluşturmuşlardır. Kuzey ve orta kesimlerde kıyının daralması akıntının da yön değiştirmesine neden olmakta, kıyı okları da sisli havalarda gemiler için büyük tehlikeler oluşturmaktadır. Boğaz da derinlik Dumlupınar denizaltısında bulunduğu Nara Burnu'nun kuzeyinde

102 mt.yi, Çanakkale-Kilitbahir arasında ise 109 mt.yi bulmaktadır. Daralma alanlarındaki güçlü akıntıların dip birikimine imkan vermemesi derinliklerin oluşmasını sağlamıştır. Çanakkale Boğazının da İstanbul Boğazı gibi derin kesimlerinin deniz suları altında kalan eski akarsu vadileri olduğu ifade edilmektedir. Boğaz vadisinin bu yüzey üstüne kurulduğu, daha sonra yükselen

aşımın yüzeyi kolları ile birlikte içine gömerek bugünkü şeklini aldığı belirtilmektedir. Boğaz'ın kuzey ağzı ile, Ege ağzı arasında yaklaşık 20 cm.deniz yüzeyi farkı bulunmaktadır. İstanbul Boğazı'nda olduğu gibi Çanakkale Boğazında da üst ve alt olmak üzere iki farklı akıntı sistemi mevcuttur. Karadeniz'den gelen ve yaklaşık binde 16-17mg/lt. tuzluluğa sahip olan su

kütlesi, İstanbul'dan geçerek Marmara'ya girer. Bu akıntı sularının tuzluluk oranı Marmara Denizi'nde yaklaşık binde 22-25 mg/lt.'ye ulaşır, yoğunluğu ise 1.0175 gr/cm³ dolayındadır. Boğaz'daki su sıcaklığı mevsimlere göre değişir, kış aylarında 8-10°C olan sıcaklık yaz aylarında ise 20-22 °C civarında seyreder. Akan su miktarı; güneybatı(lodos) ve kuzeydoğu(poyraz) rüzgarları, baharda karların erimesi ile ortaya çıkan su fazlası ve Karadeniz'de Akdeniz ve Ege'ye oranla daha az buharlaşma olmasınınin etkisiyle farklılık göstermektedir. Bu yüzey suları Marmara Denizi'ni geçerek Çanakkale Boğazı'na yaklaşık 25-30 metre kalınlığında bir üst akıntı biçiminde ulaşır. Hızı saniyede 1.5 mt.Ege'ye aktığı su mikarı ise yaklaşık 12.600 m³/sn.dir. Yaklaşık 25 metreden sonraki derinliklerde yoğunluğu 1.0295 gr/cm³, sıcaklığı ise 14-16 °C gibi sabit değerde olan daha tuzlu Ege suları bulunur. Tuzluluk oranı binde 39 mg/lt. Olan bu sular saniyede 0.5 mt.hızla Marmara Denizi'ne geçer ve Boğaz'ın alt akıntı sistemini oluşturur.

Boğaz'ın üst ve alt suları O₂ ve taşıdıkları organik maddeler açısından zengindirler. O₂ değeri 5-6 cm³/lt.dir. Ancak Gemlik ve İzmit Körfezindeki kanalizasyon ve sanayi artıkları yoğun bir deniz kirlenmesi yaratmakta, bunun sonucundaki O₂ azalması, önceden daha çok olan balık türlerinin ve miktarının azalmasına yol açmıştır. Gerek boğaz ve gerekse Kuzey Ege, denilebilirki sürekli güçlü akıntı sistemlerine ev sahipliği yapmaktadır. Besleyici elementlerin yoğunluğu bölgede denizel canlı istihdamını ve tür çeşitliliğini sürekli artırmaktadır. Balık türlerindeki azalışa karşın Anemon, midye, deniz salyangozları, deniz telekleri ve deniz hiyarlarında ciddi artışlar gözlemlenmektedir. Kıyı habitatındaki tür çeşitliliği Sualtı Fotoğrafçılarına makro ve geniş açı dahil bir çok çekim avantajı sağlamaktadır.30 metre derinliklerde 1.5 mt/sn.şiddetindeki üst akıntı yerini 0.5 mt/sn şiddetindeki alt akıntıya bırakmaktadır. 30 metrenin altına inmeye başladığımızda gün ışığının etkisi tedricen azalıyor ve kapkaranlık diplere doğru süzülüyorsunuz. Bilinmeyene yolculuk beraberinde inanılmaz bir heyecan ve mutluluk yaşıyor sizlere. 35 metreden itibaren su ortamı farklılaşıyor. Soğuk su tabakası beraberinde sizlere karanlık'ta olsa net bir görüş alanı sunuyor. Dibe vardığımızda sınırlı zaman içinde tesbit ve görüntüleme çalışmalarına başlıyoruz.

Daha öncede belirlediğimiz üzere bir çok endemik canlı türü habitat olarak boğazın bu soğuk sularını kullanıyor. Bu derinliklerde görüntülemeye çalışığımız canlı türleri ise Pennatulacca takımına ait yumuşak mercan türleri, Crinoid ve tunikatler öncelikle sahip. Boğaz seyir trafiğinin uğultusunu tüm şiddeti ile hissediyorsunuz derinliklerde.

Boğazın ekosistemi bizce sürekli incelenmeye ve gözlemlenmeye değer bir konu. Bu nedenle özellikle boğaz dalışlarında belli bir uzmanlık, deneyimli ekip ve uygun ekipmanla dalmak esastır. Dekompresyonları dalışlardan mutlak surette kaçınılması gerklidir. Zira dalış teknelerine ait çapaların dip yapısının kum ve silk olması

nedeniyle sürekli tarama yaptığı gözlemlenmiştir. En ufak bir sapma ya da kontrolsüz davranış, ticaret yolu olması nedeniyle büyük riskleri de beraberinde getirmektedir. Devasa gemilerin sizleri farkedebilmeleri neredeyse imkansızdır. Boğaz dalışlarında güçlü yüzey akıntısının yanısıra 20 metreler seviyesinde seyreden termocline tabakası da uygun ekipman kullanımınızı zorunlu kılmaktadır. Tedbirin tedaviden önce geldiği ve daha ucuz olduğu mutlak surette dalış planlamasında hatırlanmalıdır. Ruhumuzu mavi de yıkarken dalış disiplinine mutlaka özen göstermeliyiz. *Sağlıklı Dalışlar Dileklerle...* *Mavide Kalın Sevgiyi Mavide Yaşayın...*